

Innehållsförteckning

Utvecklingsinriktning

Utvecklingsinriktning

Övergripande strategier

1. Invånaren i fokus
2. Medskapande
3. Tätorterna som noder
4. Levande landsbygder och småorter
5. Mobilitet
6. Näringslivsutveckling
7. Klimatomställningen och naturvärden

Bebyggelse

Utbyggnadsriktning

Utbyggnadsområde

Regional kärna

Centralort

Serviceorter

Större besöksmål

Natur och friluftsliv

Viktiga områden och platser för natur och friluftsliv

Viktiga samband för natur och friluftsliv

Sammanhängande områden för natur och friluftsliv

Kommunikationer

Förbindelse för kollektivtrafik

Förbindelse för cykeltrafik

Förbindelse för godstrafik

Förbindelse för övrig persontrafik

Bytespunkt för kollektivtrafik

Omlastningspunkt för gods

Flygplats

Hamn

Utvecklingsinriktning

Utvecklingsinriktning

Översiktsplanens utvecklingsinriktning beskriver på ett strategiskt sätt hur Laxå kommun genom sin mark- och vattenanvändning, ska utvecklas hållbart. I utvecklingsinriktningen visas de övergripande strukturerna för bebyggelse, natur och friluftsliv samt kommunikationer. Avsnittet inleds med en presentation av sju övergripande strategier som ska vara vägledande för kommande prioriteringar och beslut vad gäller detaljplanering, bygglov, miljöprövningar och kommunala investeringar.

VISA UTVECKLING SINRIKTNING I KARTAN

Strategierna har ingen inbördes ordning och ska vid tillämpning vägas samman och ses som en helhet. Förslag och projekt som stödjer merparten av strategierna ska prioriteras högt medan förslag och projekt som endast stödjer några få eller går emot strategierna ska prioriteras lågt.

Avsnittet baseras på informationen i avsnittet Laxå kommun 2040.

Övergripande strategier

Laxå kommuns planeringsinriktning är formulerad i sju kommunövergripande strategier, **Invånare i fokus**, **Medskapande**, **Tätorterna som noder**, **Levande landsbygder och småorter**, **Mobilitet**, **Näringslivsutveckling samt Klimatomställningen och naturvärden**.

Strategierna ska beaktas vid all samhällsplanering som bland annat inkluderar bygglov, miljötillstånd och infrastruktursatsningar.

Strategierna är vägledande för att nå en ekologisk, social och ekonomiskt långsiktigt hållbar utveckling i hela kommunen och ska vid tillämpning vägas samman och ses som en helhet.

De nedanstående sju strategierna ligger till grund för utvecklingen som översiktsplanen beskriver i senare delar, se kapitel

 MARK- OCH VATTENANVÄNDNING.

1. Invånaren i fokus

Laxå kommun som organisation finns för att ge service till invånaren och bidra till dennes livskvalitet. Detta ska ske på ett planerat och hållbart sätt så att inte kommande generationers möjligheter till ett gott liv äventyras. Den fysiska planeringen ska ta hänsyn till invånarnas behov av service, trivsel, trygghet och tillgänglighet. Särskild hänsyn ska tas till barns behov.

2. Medskapande

Invånarnas möjligheter att leva ett gott och lyckligt liv handlar om folkhälsa, gemenskap, sammanhållning och trygghet. Men också om att vara medskapare i samhällsutvecklingen. Ju fler invånare, unga som gamla, som engagerar sig i samhällsutvecklingen desto bättre avvägningar kan göras av de tre hållbarhetsperspektiven – social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Medskapandet omfattar också näringslivet och föreningar samt kommunens bolag, kommunalförbund, gemensamma nämnder samt övriga intressenter.

3. Tätorterna som noder

Tätorterna Laxå, Finnerödja och Hasselfors pekas ut som noder för hållbar bebyggelseutveckling. Ny bebyggelse koncentreras till noderna så att goda förutsättningar ges för boende, service, arbetstillfällen och kollektivtrafik.

Ny byggelse i tätorterna ska ske sammanhållet genom förtätning så att befintlig service och infrastruktur utnyttjas effektivt och påverkan på naturen minimeras. Med en sammanhållen bebyggelse i tätorterna minskar bilberoendet.

Laxå har, utifrån storlek, näringsliv och läge, bäst förutsättningar att utvecklas till nytta för hela kommunen.

4. Levande landsbygder och småorter

För att gynna landsbygdsutvecklingen är Laxå kommun generellt positiv till bebyggelse av enstaka enbostadshus på landsbygderna.

Småorterna Röfors och Sannerud ska utvecklas utifrån sina respektive karaktärsdrag. I Röfors är det den attraktiva boendemiljön och närheten till service i Laxå som är grundstenarna för fortsatt utveckling. Sannerud har en funktion för hela Tivedsområdets utveckling och kan bebyggas med flerbostadshus och turistboenden.

Livet på landet har ett stort värde för de boendes livskvalitet, kvaliteterna på landsbygden ska bibehållas även under utveckling. Besöksnäringens utveckling och framtidens energiproduktion ska därför balanseras klokt så att negativ påverkan på livskvaliteten minimeras.

5. Mobilitet

Hela resan-perspektivet omfattande gång, cykel och kollektivtrafik ska vara vägledande för den fysiska planeringen så att fler väljer ett mer hållbart resande.

I tätorterna ska gång- och cykeltrafik prioriteras i detaljplaner och vid infrastruktursatsningar. Kollektivtrafikstråket Hasselfors – Laxå – Finnerödja ska utvecklas. Resecentrum i Laxå ska utvecklas och kommunen ska verka för en robust, pålitlig och ökande person- och godstrafik på Västra Stambanan.

I småorterna och på landsbygderna kommer i första hand privata elbilar, som laddas vid bostaden, nyttjas för pendling. Kommunen ska verka för utveckling av digitala tjänster för samåkning.

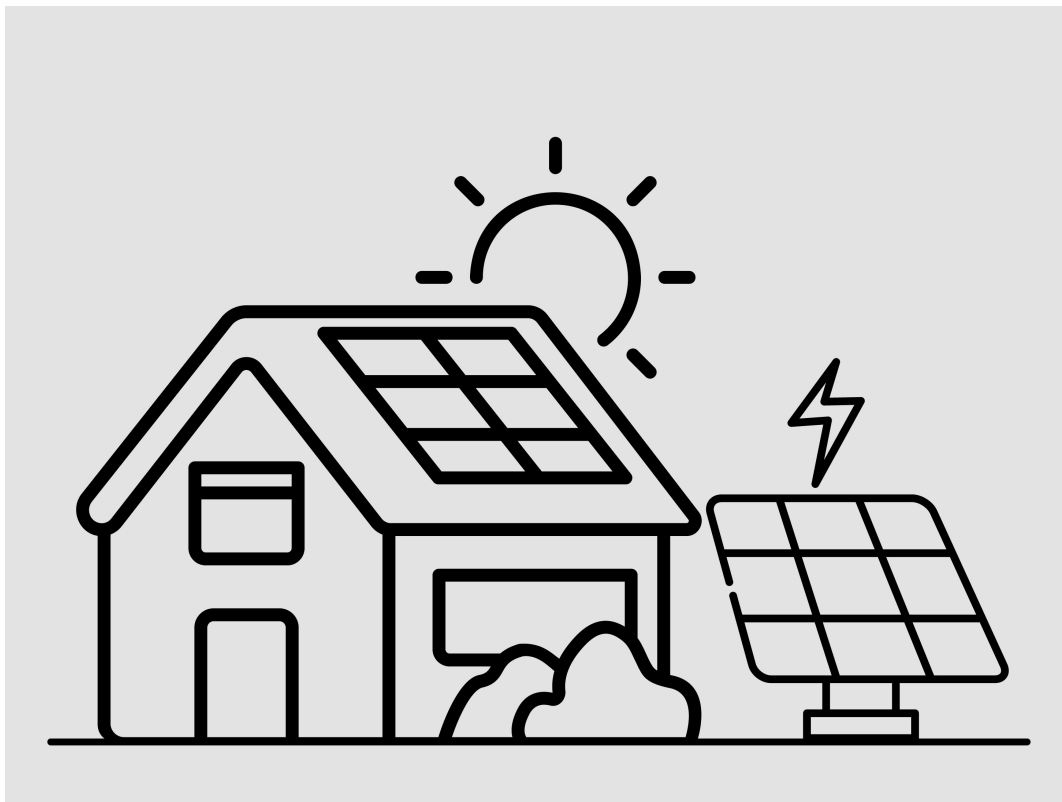
6. Näringslivsutveckling

Kommunen ska ha en god markberedskap med antagna detaljplaner i strategiska lägen så att befintliga verksamheters expansion underlättas och så att nya företag smidigt kan etableras. Det ska även finnas tillgängliga etableringsytor och en tydlig strategi över hur etableringsfrågor ska hanteras i kommunen. Befintlig infrastruktur och andra tillgångar ska beaktas vid verksamhetsbebyggelse.

7. Klimatomställningen och naturvärden

Grönytor, ortsnära skog, biologisk mångfald och ekosystemtjänster värnas och utvecklas i tätorter och orter till gagn för naturen, klimatet, invånarnas livskvalitet och kommande generationer. Kommunen bedriver ett kommuntäckande arbete med naturskydd och naturvård. Kommunen ska aktivt verka för att kommunens geografiska yta totalt sätt är klimatneutral 2040.

Bebyggelse

Befolkningsprognoser för Laxå kommun visar inte på någon tillväxt under planperioden men det kan komma att förändras vid större företagsetableringar. Om det skulle ske i kommunen så finns det ytor som är tillgängliga, där kommunen har god beredskap för att hantera en befolkningstillväxt. Det finns detaljplanerad bostadsmark i tätorterna för att klara en ökning av befolkningen.

Laxå kommun anser att utvecklingen av kommunens orter och landsbygd inte behöver vara i ett motsatsförhållande. Kommunen strävar efter att ny bebyggelse ska ha tillgång till service, således blir utvecklingen prioriterad nära redan befintlig service vilket medför att den hållbara utvecklingen gynnas i alla tre perspektiven; ekologiskt, ekonomiskt och socialt.

Det ska dock inte finnas hinder att etablera nya bostäder eller företag i orter med begränsad service eller på landsbygderna utanför orterna.

 [VISA ORTER I KARTAN](#)

Utbyggnadsriktning

Översiktsplanen ger uttryck för att bebyggelsen i första hand ska kunna expandera inom tät- och små orterna.

Utbyggnadsområde

På lång sikt kan det finnas behov av att utvidga Laxå tätort. Norr och söder om Oxhagen, i Laxås östra del, finns det detaljplanerad mark för ny bostadsbebyggelse i direkt anslutning till befintlig.

Regional kärna

Örebro med cirka 150 000 invånare är regionens centrala motor med bland annat flygplats, universitet och sjukhus samt ett omfattande sport- och kulturbud. Den stora och breda arbets- och bostadsmarknaden i Örebro har betydelse för hela regionen. Tillsammans med Hallsberg bildar Örebro ett av Sveriges största logistiknav.

Centralort

Laxå tätort är kommunens centralort med kommunens enda trafikerade tågstation vilket skapar goda förutsättningar för pendling i orten och andra närliggande orter. Kommunens service ska i första hand koncentreras till Laxå tätort. Även kommersiell service är koncentrerad till tätorten.

E20 passerar genom Laxå tätort och det stora antalet fordon bidrar till att den kommersiella servicen är omfattande i förhållande till folkmängden. Laxå tätort är lämplig för ny bostadsbebyggelse då tillgången på service är god. All service finns inom gång- och cykelavstånd.

Serviceorter

Finnerödja är kommunens näst största ort. Förskola och skola samt livsmedelsaffär med paketutlämning är viktiga servicefunktioner för både orten och den omliggande landsbygden. För att få underlag för service krävs en viss storlek på befolkningen och för att optimera förutsättningarna behöver en bebyggelseutveckling ske.

Övriga orter, Hasselfors, Röfors och Sannerud, är huvudsakligen boendeorter med begränsade förutsättningar till service.

Större besöksmål

Tivedens nationalpark i södra delen av kommunen har runt 150 000 besökare varje år och genererar omfattande trafik av privatbilar, främst under sommarhalvåret. Tivedenturismen skapar möjlighet att utveckla besöksnäringen samt bidrar till förutsättningar för ny bostadsbebyggelse, i första hand i Sannerud.

Natur och friluftsliv

Utvecklingsinriktning för natur och friluftsliv beskriver övergripande samband för grön- och blåstruktur. Det handlar om viktiga funktioner och områden som är av värde för såväl rekreation och folkhälsa som för natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och flera andra ekosystemtjänster.

Laxå kommun består till mycket stor del av skog och sjöar. Naturen i kommunen har positiv påverkan på invånarnas hälsa och välbefinnande. Den ortsnära skogen bidrar med attraktivitet och är av betydelse för den biologiska mångfalden samt spelar en viktig roll för klimatanpassning.

Skogarna i kommunen är viktig för skogsnäringen. Statliga Sveaskog, som äger mer än 80 % av all skogsmark i kommunen använder varierande skogsbruksmetoder, där vissa metoder har en mer negativ påverkan på den biologiska mångfalden än andra. Försök med hyggesfria metoder pågår i ett cirka 2 000 hektar stort område i anslutning till Tivedens nationalpark. Kommunen har ett stort intresse av att skogsbruket tar hänsyn till de naturvärden som finns i samtliga delar av kommunen och vill i den mån som det går att skogsbruket i kommunen ska använda sig av ett alternativt skogsbruk.

- Vad är ett alternativt skogsbruk?

Ett alternativt skogsbruk är ett samlingsbegrepp för de former av skogsbruk som inte bygger på det traditionella svenska trakhyggesbruket (dvs. avverkning i stora hyggen, markberedning, plantering och gallring i jämnåriga bestånd).

Tivedens skogar har ett stort värde för kommunens identitet och det finns en betydande naturturism i kommunen.

Viktiga områden och platser för natur och friluftsliv

Kommunen har många platser som har stor betydelse för natur och friluftslivet, följande områden är platser som är särskilt viktiga.

- Tivedens nationalpark
- Naturreservat
- Unden
- Skagern
- Borasjön
- Laxsjöarna
- Toften och Teen
- 53 naturpärlor
- Gröna stråk (Länsstyrelsen)

Viktiga samband för natur och friluftsliv

Kommunen är fylld av stigar som kan leda dig ut på äventyr. Nedan följer några av de leder och riksintressen som finns i kommunen:

- Bergslagsledens etapper genom hela kommunen. Leden går mellan Stenkällegården i Karlsborgs kommun och Kloten i Lindesbergs kommun.
- Munkastigen mellan Risberga kloster i Lekebergs kommun, via Ramunderboda klosterruin vid Borasjön söder om Laxå, och Olshammar i Askersunds kommun.
- Ridleder i Tiveden. Drygt 30 mil leder i kommunerna Laxå, Gullspång, Töreboda och Karlsborg.
- Ett område med riksintresse för rörligt friluftsliv som avgränsas av Unden i väster och naturreservatet Norra Vätterns skärgård i Askersunds kommun samt norra delarna av kommunerna Töreboda och Karlsborg.

Sammanhängande områden för natur och friluftsliv

- Området mellan Byggemarken i Laxå och Röfors omfattande ett stort ortsnära skogsområde, motionsspår, Laxån samt våtmark.
- Vandrings- och cykelleden längs Ålands kanal med skogsområdet mellan järnvägsstationen och Bergslagsleden.
- Området mellan Åbysjön och Finnerödja omfattande motionsspår, Skagersholmsån/Kyrkån, Kvarndammen, idrottsplatsen

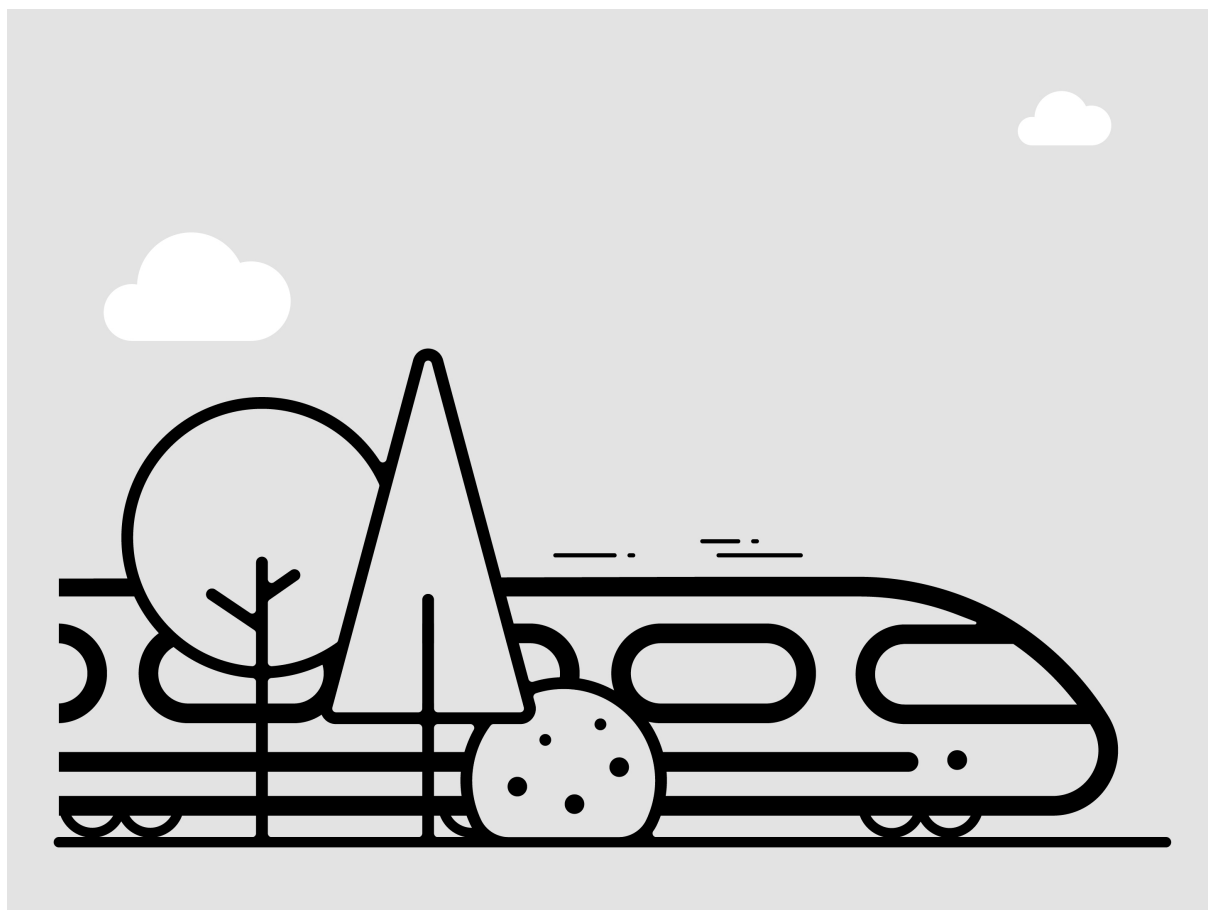
samt skogen väster därom.

- Tiveden med nationalpark, kringliggande skogar, gröna stråk, leder för vandring, cykling, ridning och paddling samt ett flertal sjöar inklusive Unden.
- Område i Hasselfors omfattande sjöarna Toften och Teen, Svartån, Lillängen med motionsspår samt Skagerhultsmossen. I området finns också intressanta kulturmiljöer från verksamheten vid Hasselfors bruk.
- Vargavidderna-Boramossen-Rankemossen.

I kartan visas enbart ett fåtal av de många vandring och cykelleder som finns i kommunen.

 [VISA VANDRING OCH CYKELLEDER](#)

Kommunikationer

Kommunikationerna i Laxå kommun domineras av person- och godstrafik på Västra stambanan respektive E20 men även väg 205.

Västra stambanan möjliggör hållbar tågpendling till och från Laxå. Laxå kommun är engagerade i arbetet med att få till stånd en fyrspårslösning mellan Alingsås och Göteborg vilket för Laxå skulle betyda fler tågstopp. Det finns en politisk önskan om

framtida tågstopp i Hasselfors och Finnerödja.

Trafiken på E20 ger goda möjligheter för företag inom besöksnäringen som restaurang, handel och drivmedel.

 VISA KOMMUNIKATIONSSTRÅK I KARTAN

Förbindelse för kollektivtrafik

Västra stambanan går genom Laxå kommun och tågstoppen i tätorten Laxå är avgörande för kommunens utveckling.

Möjligheterna till bekväm och hållbar arbetspendling är viktig för företagens och kommunens kompetensförsörjning samt en viktig del av kommunens attraktivitet.

Trafikverket bygger om och förbättrar stationsområdet vilket beräknas vara klart 2028. Värmlandsbanan startar i Laxå och vissa av Västtrafiks tåg på Kinnekullebanan har tågstopp i Laxå tätort vilket ytterligare förstärker Laxås profil som stationssamhälle med tillväxtpotential. I direkt anslutning till järnvägsstationen finns en funktionell bussangöring med hög kapacitet för Länstrafikens länsbussar.

Järnvägsstationen, Centrumtorget och vårdcentralen i Laxå tätort utgör Länstrafikens noder för närtrafiken till och från kommunens fastigheter samt till och från utvalda naturbesöksmål. Kommunen har som avsikt att utveckla möjligheten till att åka kollektivt, där alternativ till ordinarie linjelagd kollektivtrafik prioriteras.

Förbindelse för cykeltrafik

Det finns en grusad cykelled mellan Finnerödja och Laxå samt mellan Hasselfors och Laxå. Det finns möjlighet att cykla på ett motionsspår, alternativt en gammal banvall mellan Röfors och Laxå. En cykelled mellan Röfors och Laxå längs väg 205 är av stort intresse. Det finns en cykelled mellan järnvägsstationen i Laxå och Tivedens nationalpark.

En stärkt gång- och cykelförbindelse mellan grannkommunerna kan gynna antalet aktiva transporter inom och mellan kommunerna där ett förslag är att fortsätta att bygga på ambitionen med en cykelväg längs väg 205.

Förbindelse för godstrafik

E20 går genom Laxå kommun, rakt genom tätorten Laxå och trafikeras dygnet runt av ett mycket stort antal lastbilar.

Väg 511 trafikeras av timmerbilar, till och från sågverket Setra i Hasselfors. Sågverket trafikeras också av lastbilar med containrar och kapell. Dessa kan inte nå till och från E20 via väg 511 då viadukten vid E20 bara tillåter maximal höjd av 4,2 meter och behovet är 4,5 meter. Detta medför att lastbilarna får köra långa omvägar vilket inte är effektivt och är direkt olämpligt i ett klimat- och miljöperspektiv.

Väg 205 går genom Laxå kommun och trafikeras av ett relativt stort antal lastbilar. Gods till och från logistikparken i Röfors sker från väg 205 och vanligen i riktning till och från E20. Gods till och från verksamheterna på Industrigatan i Finnerödja förekommer idag i relativt liten omfattning men kan komma att öka i framtiden som en följd av nyetableringar.

Sträckan på väg 205 mellan Röfors och anslutningen till väg 503 mot Askersund har förbud mot trafik med farligt gods.

En fyrspårlösning mellan Alingsås och Göteborg skulle öka godskapaciteten på Västra Stambanan. Fyrspårlösningen skulle också möjliggöra ökad godstrafik på Värmlandsbanan. Omställningen till fossilfria lastbilar kan även bidra till att godstrafiken ökar genom kommunen.

En förbättrad förbindelse mellan Stockholm och Oslo kan även komma att påverka flödet av godstransporter i kommunen.

Förbindelse för övrig persontrafik

E20 trafikeras av ett stort antal bilar per dygn. Väg 205 trafikeras av persontrafik till och från Askersundshållet och väg 50 respektive till och från Svartå/Degerfors/Karlskoga. Under sommaren får Tivedens nationalpark ett stort antal besökare, de allra flesta kommer med bil och många har husbil. Trafiken sker på små vägar där det är svårt att mötas, flera av vägarna är grusvägar. Kommunen ska verka för att få till hållbara lösningar för att hantera den hårda trafikeringen. Besökarna kommer från flera håll; Askersund, Karlsborg, Töreboda, Hova, Laxå tätort och Finnerödja.

Bytespunkt för kollektivtrafik

På Resecentrum i Laxå kan trafikanter byta mellan tåg, buss samt anropsstyrd närtrafik. Där finns också en pendlarparkering samt cykelställ under tak.

Omlastningspunkt för gods

I Laxå finns en terminal för omlastning av timmer från lastbil till järnväg. Godsterminalen i Hallsberg är en viktig omlastningspunkt mellan lastbil och järnväg för gods till och från Laxå kommun.

Flygplats

Närmast civila flygplats är Örebro flygplats. Laxås flygplats är numera stängd och såld till ett privat företag. Närmaste militärflygplats finns i Karlsborg.

Hamn

En stor del av det som tillverkas i Laxå går på export via Göteborgs hamn. Från sågen i Hasselfors går det järnvägstransporter till hamnen i Gävle.